

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

מא לכך, אצל רוב בני אדם, כאשר הם רוצים לישון, הם מחשיכים את החדר מאור, וישנם כאלו שאפילו מגיפים את התריסים וסוגרים את הווילונות, על-מנת שיהא חושך. וכל זאת מחמת שכאשר המחשבות והרגשות פועלים באופן חזק, קשה לאדם להירדם, והחושך יוצר רוגע ע"י שמש-קייט את כוחות הגוף, ואזי יותר קל לאדם להירדם. אולם, אדם החי חיי גוף, בשעה שמשקייטים את כוחות הגוף הרי שהוא נרדם. מאידך, ככל שהאדם חי בעולם יותר פנימי. כאשר הוא משקייט את כוחות הגוף, אזי החלק החיצוני מושקט, וכעת הוא יותר פנוי להיכנס לעולם הפנימי. וזהו מעין התהליך של שינת הגוף.

כמוכן שיש בני אדם המנסים להיכנס לעולם פנימי ומשתמשים בעצות הללו ולבסוף הם נרדמים. אדם מסוים סיפר לי שהוא רצה להגיע להשקטה פנימית, ולשם כך, כל בוקר לאחר שחרית הוא היה שוכב במיטה, והיה מתעורר רק בצהריים כאשר הילדים היו חוזרים. למי שחי חיי גוף תהליך ההשקטה באמת יכול לגרום היזק מאשר תועלת.

בדקות, גם הנבואה נקראת תרדמה, כל-שון הפסוק (בראשית טו, יב): וְתִרְדָּמָה נִפְלָה עַל אַבְרָם, וכמו שאומרים חז"ל להדיא שנבואה היא סוג של שינה, אולם זו איננה שינה מהצד הנפול. והרי כללא הוא שזה לעומת זה ברא אלוקים, ואם הוא מתעסק בהשקטה שהיא כענין דרכי הנבואה שהיא סוג של שינה עליונה, אזי מחמת כן הוא יכול גם ליפול לשינה התחתונה.

נמצינו למדים, שככל שהאדם חי עולם פנימי יותר, תהליך ההשקטה באופן של ישיבה בחושך גורם שהוא מושקט ממה שנמצא בעולם, וזה גורם לו שיכול להיכנס למה שנמצא חוץ לעולם - לפנימיות של עצמו. ■ המשך שבוע הבא [מדרשה של הרב מארגנטינה תשע"ח:]

העולם הפנימי איננו נצרך לאור החיצוני

כאשר ילדים נמצאים בחושך הם מפחדים, וזאת מחמת שבחושך הם מרגישים שהם מאבדים את עצמם. וישנם גם מבוגרים שהם בבחינת קטנים, שקשה להם לה-תמודד במציאות של חושך, וכל זה נובע מחמת חסרון עולם פנימי. בעולם הפנימי אין שוני בין אור לחושך, לילה כיום יאיר. כאשר 'חובות הלבבות' מגדיר מהי צורת אדם פנימי, הוא מגדיר שהשכל הוא כמו נר שעמו הולכים בכל חדרי האדם, זהו אור ונר פנימי. וזו היא הנשמה, הנקראת

כל שנמצאים בעולם הפנימי, אין צורך באור החיצוני

'נר', כדרשת חז"ל מהפסוק: נֵר ה' נִשְׁמַת אֲדָם (משלי כ, כז).

ככל שנמצאים בעולם החיצון, צריך את האור שנמצא בחוץ כדי להתחבר אליו. אולם ככל שנמצאים בעולם הפנימי, אין צורך באור החיצוני. כמוכן שאם אדם רוצה ללמוד תורה, הוא צריך להסתכל בספר, אולם העולם הפנימי בפני עצמו, איננו נצרך לאור מבחוץ. ויתר על כן, כמו שנתבאר, האור מבחוץ מחבר את האדם למה שנמצא בחוץ.

הסכנה בהימצאות בחושך לחי חיי גוף

אם לאדם עדיין ישנו פחד להיות בחושך, זו עדיין איננה מדרגתו לשבת בחושך, והוא צריך לעשות עבודות קודמות לכך. אולם אם אין לאדם פחד להיות בחושך, זה יוצר לו השקטה. גם כלפי כוחות הגוף מציאות של חושך יוצרת השקטה. והדוג-

דרשה מהרב תהליך השקטה בהתבודדות

השקטת ה' החושים המתחברים לחוץ - חוש הראיה

נתחיל לבאר את תהליך השקטת הרעש החיצוני שנובע מחמשת החושים המתחברים לחוץ. נעסוק בעיקר בחוש הראיה. יסוד הדברים נתבאר בארוכה בדברי ר' אברהם בן הרמב"ם, בספרו ה"מספיק לעובדי ה'", בפרק ההתבודדות. הוא מבאר שם, שהכניסה לעולם הפנימי מצריכה ביטול של מה שנמצא בחוץ. ומביא לשם כך דרכים מעשיות. לדוגמא, אדם הנמצא באור, רואה מה שקורה סביבו-תיו ועל-ידי-כן מתחבר למה שנמצא כאן בעולם. וגדר התחברות זו, מובא בזה"ק, שכאשר הנשמה יוצאת מן העולם ורוצה לעלות לגן-עדן [למי שזכאי לכך] צריך לטובלה בנהר דינור. סיבת הדבר, אם היא הייתה מחוברת לחומר הגשמי, לשם כך נצרך חיבוט הקבר, ואם היה לה עבירות, לשם כך צריך להיכנס לגיהנם, אולם סיבת טבילת הנשמה בנהר דינור, מפני 'חזיו דהאי עלמא', כלשון הזה"ק. כלומר שעצם הראייה וההתקשרות לעולם נצרכה מציאות של טהרה.

הוא מוסיף ומבאר, שכל זמן שהאדם יושב באור ורואה מה שקורה סביבותיו, אזי באופן טבעי מתעורר החומר שבקרבו בבחינת 'מצא מין את מינו ונעור', כגון שרואה שלחן וכסא, ויתר על כן אם רואה דברים המעוררים את האדם לתאוה וכדומה. לכן הוא מבאר שם, שאחד הדרכים היסודיות להיכנס לעולם הפנימי, זה לשבת בחושך. וזהו עומק לשון הפסוק (מיכה ז, ח): כִּי אֵשֶׁב בְּחֹשֶׁךְ ה' אֹר לִי, שהישיבה בחושך מפקיעה את האור החיצוני, ואזי הוא יכול לקבל את האור הפנימי של 'ה' אור ליי'.

פנימיות התורה | פרק ד'

כשמתבוננים בדברי הנפה"ח כאן מתעוררת לכאורה שאלה, שהרי סדר הדברים עד עכשיו היה ביאור שיש דבקות בהקב"ה ויש דבקות בתורה, וכאן לכאורה הוא חזר ונכנס לסוגיא אחרת, שצריך למדרגת עסק התורה "טוהר המחשבה ויראת ה'". מה שייכות היראה לדבקות ש"ודאי דאי אפשר לומר שאין צריך לענין עסק התורה שום טוהר המחשבה ויראת ה' חלילה?" לכאורה לא עסקנו עד עכשיו ביראה, עסקנו רק בסוגיא של דבקות!

אבל האמת היא, ששאלה זו נובעת מחמת חוסר ההבנה מהו ענינה של יראה.

כאשר מבינים שיש יראת העונש, אז יראת העונש באמת קודמת לתורה, ואין זה ענין לדבקות אלא לקבלת עול מלכות שמים, וזו אכן סוגיא אחרת. משא"כ כאשר מדברים ביראת הרוממות ויתר על כן ביראת חטא, אז הכוונה כמו שנתבאר שיראה זה מה שהאדם חש, מכיר ומרגיש שהוא עומד אצלו יתברך, כדברי הרמ"א הידועים בריש אורח חיים, "כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשישבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דיברו ר' והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדיבורו במושב המלך".

אז מי שיושב ועוסק בתורה כדבעי, הוא מרגיש שהוא יושב בבית המלך! "שבת בביית ה' כל ימי חיי", הוא נמצא בבית המדרש והוא יושב בביתו יתברך שמו. ואפילו אם הוא לא בבית המדרש, אבל עצם עסק התורה מעמיד אותו אפילו במדרגת יראת הרוממות בשעת העבודה שהוא עומד לפניו יתברך שמו.

וא"כ כשייסד הנפה"ח שיש דבקות בתורה מלבד הדבקות בהקב"ה - "ודאי דאי אפשר" שיהא סלקא דעתך שאין צורך של יראה, כי ענינה של היראה באמת הוא הכרת הבורא, "יְרָאָה" זה אותיות "רְאִיָּה", הוא רואהו בעין שכלו" כלשון החובות הלבבות, הוא רואה את מציאותו יתברך שמו.

צורת מתן תורה היתה באופן של "וירד ה' על הר סיני", ועל המעמד הזה נאמר "אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים", שורש כל נתינת התורה היה באופן של למען "ילמדון ליראה", שהתורה נִתְּנָה באופן של "כי הו"ה יתן חכמה מפיו דעת ותבונה", התורה נתנה אצלו יתברך!! ועל המעמד הזה נאמר "אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים", זוהי צורת המעמד למען "ילמדון ליראה", וכשם שבנתינת תורה ראשונה זה היה באיתגליא של הקב"ה, כך אופן התגלות היראה שעמד לפניו יתברך שמו, וכך צריכה שתהא צורת עסק התורה תדיר!! - עומד לפניו יתברך שמו ומתירא, אבל מי שלומד תורה ואין לו את אותה יראה, הרי שהוא רחוק ממדרגת מתן תורה. ומי שרחוק ממדרגת מתן תורה, ברור ופשוט שהשייכות וההשגה שלו בתורה הולכת וקטנה. ■ המשך בשבוע הבא [מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד']

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

נמצא בדינו ג' מדרגות [זוה כמעט מפורש כאן בדבריו של ר"א בן הרמב"ם]: המדרגה הראשונה, מדרגת ההתבודדות החיצונית, ועניינה, שהאדם הולך למקום ששואן בני האדם אינו נמצא שם והוא נמצא שם לבדו. וככל שהוא רחוק יותר מן היישוב, בכך הוא מבודד יותר ויותר [ויתר על כן, אם הוא נמצא במקום שמעולם לא היו שם בני אדם, בכך הוא יותר רחוק ממגע יד זר, ובזה יש דקויות לפניו מן דקויות, כמו שיתבאר להלן].

המדרגה השנייה איננה שייכת למדרגה החיצונית, ועניינה, שהאדם נמצא לבדו בתוך נפשו. וככל שהאדם חי את תכונות נפשו הייחודיות, בדעותיהם שונות שלו, שאין דומה לו, הוא יותר מתקרב לייחודיות שלו, עד שהוא נוגע במעמקי היחידה שבנפש ששם היא חבוקה וקשורה אליו יתברך שמו והיא חד עמו יתברך רך, והיא המדרגה העליונה בסולם שעליה דיבר ר"א בן הרמב"ם, כמו שנתבאר.

המדרגה השלישית עניינה, לגעת בהתבודדות המוחלטת. המתבודד המוחלט בה"א הידיעה זה הוא יתברך שמו ואין בלתו, כמו שאומר הנפש החיים" בשער ג' שמצדו יתברך "אין עוד מלבדו כפשוטו", ולכן הוא תמיד מתבודד. אמנם מצדנו התחדש שיש מציאות של נבראים ולכן אנו לא מבודדים. לפי"ז, כמו שמאריך שם הנפה"ח, יש עבודה להידבק גם במצדו, ואם האדם נדבק במצדו בפסוק ראשון של קריאת שמע וכל האופנים שנתבארו שם בדבריו, אזי האדם דבק במקום שיש שם רק אחד, וזו היא מדרגת ההתבודדות המוחלטת בנפשו של האדם.

לעיל נתבאר שאי אפשר לחיות בהתבודדות המוחלטת באופן שלם, שהרי יש מצוות שצריך מנין על מנת לקיימם כגון תקיעת שופר וכדומה. ונוסיף על כך על פי מה שנתבאר השתא: צורת חיים נכונה היא לחיות בשלושת מדרגות ההתבודדות שנתבארו. יש את הזמנים בהם הוא חי בחוץ כפשוטו עם בני אדם אבל לפחות הוא עדיין מבודד פנימה. יש זמנים שהאדם זוכה יותר והוא גם מבודד בחיצוניות מבני אדם. ויש את הזמנים שבהם הוא עולה למדרגת ה"אין עוד מלבדו" כפשוטו.

לפי סדר הזמנים, ההתבודדות החיצונית לא תיתכן כל הזמן והיא רק לפרקים. ההתבודדות הפנימית היא כמעט מתמדת, וכדברי "חובות הלבבות" לגבי החסיד שאפילו שהוא נמצא במקלות עם אבל הוא נמצא שם לבדו. וההתבודדות היותר עליונה ב"אין עוד מלבדו" כפשוטו, היא באותם זמנים שכל אחד לפי ערכו זוכה לדבק את עצמו במדרגה זו ואז הוא נדבק בהתבודדות של בורא עולם עצמו ממש כביכול. ■ המשך

בשבוע הבא [מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'"]

אות ג' - ד

אולם מאידך, יש מהם שמאומתים לי באמונה, אך לא מבוארים מן ההבנה והידיעה. כלומר, אנחנו מאמינים בני מאמינים בכל דבר מדברי רבותינו, ושורשים י"ג עיקרים, ולפיכך בין אם נשיגם ונבינם בשכלנו, בין אם לא נשיג ולא נבין, אנחנו מאמינים בני מאמינים לאותם דברים.

ברם, לאחר הנחת היסוד שאנחנו מאמינים בדבר מכח גירסא דינקותא שכל אחד קיבל מאביו או מרבותיו, מכאן ואילך, האדם צריך להשיב את הדברים אל הלב באופן שגם השכל יוכל להבין, אף שלעולם ישאר חלק בלתי מובן ששייך לחלק האמונה.

רוב בני אדם סבורים בטעות, שהגדרת האמונה הינה אמונה פשוטה ללא הבנה. אך כאן מלמד אותנו הרמח"ל שהגדרה היא שונה לחלוטין, למרות שהשלב הראשון הוא אמונה פשוטה, אך לאחר מכן חלקה הופכת להיות מובנת ומתיישבת על הלב, וחי-לקה נשארת תמיד למעלה מההשגה, ואותו חלק מאומת לאדם מכח האמונה.

כשם שבגדרי הלימוד של שאר מקצועות התורה, צורתו של תלמיד חכם שיגיע ועמל עד היכן שמקום ידו משגת, כך הוא אופן הלימוד של יסודות האמונה, שעליו לבררם וללבנם הדק היטב, ובמקום שבו אין לו השגה, מכאן ואילך נשאר לו החלק של האמונה. לפי"ז, אדם המשאיר את כל יסודות האמונה בבחינת אמונה פשוטה ללא הבנה בלבד, אינו דורך בדרכם של תלמידי חכמים.

נמצא, שהשורש והיסוד של הכל היא אותה אמונה שקיבלנו מאבותינו ורבותינו, כי אנחנו מאמינים בני מאמינים. לאחר מכן, מבינים את מה שאפשר להבין, איש לפי מדרגתו. ומעבר למה שאפשר להבין, שבים למדרגה שנקראת אמונה פשוטה. זוהי צורה שלמה של עבודת האדם כאן בעולמו בגדר לימוד האמונה.

ד) אמר השכל, איזה מאומתים לך ואיזה מבוארים לך.

כיון שנתבאר שיש חלקי אמונה שהם גם מאומתים וגם מובנים, וחלקם אינם מובנים, אומר השכל לנ-שמה, שתחילה עליה להגדיר לעצמה איזה חלק היא מאמינה ומבינה, ואיזה חלק היא מאמינה ואינה מבינה.

פרק א' | שלבי חיבור האדם לדברי תורה בקטנותו

וגם כשבני האדם גדלים הם נמשכים לסיפור שבענין, כפי שרואים אנו כשמגיע מגיד לדרוש ומספר סיפורים נמשכים לשם רוב המון העם וכמו שאמרו חז"ל אגדה מושכת ליבו של אדם, אך זה יורד למקום יותר נמוך מאגדה וכמאמר רבותינו שיש ספר סיפור ומספר והנפש הרבה יותר דביקה לסיפור מאשר לתוכן של מהות. בנקודה זו יש משמעות עמוקה של עקירת הבנת מהות הדברים כי האדם התרגל לשמוע רק את הסיפור דברים במה ששמע וקרא ולא את מהותן.

ישנם אנשים שבעומק גם כשהם לומדים סוגיא הכוח שמניע אותם זה תפיסת הסיפור ולא המהות! וזאת משום שתחילת מהלך הלימוד בשלב של הבנת המילים לא הושלם כראוי. ואף כשנלמד כראוי אך מיד לאחר השלב של פירוש המילים הלימוד הוא במהלך של סיפורים כאשר אנו רואים כיום כשמנסים ללמד ילד קטעים לוקחים סיפור ונותנים לו לקרוא, ובהיותו והדגש ניתן רק על הסיפור האדם מתרגל לתפוס תפיסת חיים של סיפור.

בסיפור ישנה תכונה עמוקה מאוד שהוא יוצר מהלך, זהו הרי כל ענינו של הסיפור וכמו לדוגמא במגילת אסתר שכולה הוא סיפור מהלך של מאורעות, והנפש תופסת קליטה של דברים כמהלך ולא תפיסה של חכמה, הסיפור בעצם שייך לעולם המעשה והוא אינו תפיסה של השכלה ואם מדלגים על נקודת החכמה ומשאירים רק את נקודת הסיפור אזי כח ההשכלה נשאר בחולשתו והנפש נשארת עם ההכאה הראשונה החזקה שתופסת כל דבר כמהלך של סיפור ויהיה קשה לאדם להתבונן בהשכלה שבסיפור.

כמובן שלא באנו בזה לומר שלא ללמד את הילד סיפור ובוודאי שיש לכך מקום. אך הוא צריך לקלוט את מהלך הדברים גם מנקודת חכמה ולא רק מתפיסת מהלך של סיפור, ולכן הדרך הנכונה כשמלמדים סיפור מיד על גבי זה לתת לילד מהות של תוכן בתוך הסיפור עצמו ולהראות לו איך יש מהלך של חכמה בתוך הדברים, ולדוגמא בסיפור מגילת אסתר אפשר לספר את מה שעשה אחשוורוש ולהראות האם יש היגיון למהלך או לא וכמו שאומרת הגמ' לחד מ"ד "אחשוורוש מלך הפכפך היה" כי אין היגיון במה שעשה, ובכך גם מספרים את הסיפור אך גם מראים את ההיגיון שבסיפור, אך אם משאירים זאת רק כסיפור בעלמא הנפש נקלטת רק בתפיסה של סיפור.

שלב ה': לימוד ההלכות המעשיות

השלב הנוסף בלימוד הקטנים הוא מה שמלמדים אותם פיסקי הלכות במה שנצרך למעשה כהלכות ברכות, נט"י, דיני שבת והמועדים וכדו'. וכן מלמדים אותם משניות אך גם בזה מלמדים אותם את פיסקי ההלכה למעשה שבמשנה.

עד כה הוזכרו בקצרה ממש השלבים בתחילת הלימוד עוד לפני שמתחיל האדם ללמוד הוויות אביי ורבא. וצריך לדעת ששלבים אלו הם לא משהו שהיה ועבר אלא אלו שלבים שנחקקו עמוק בנפש והם קיימים אצל כל אחד מי יותר ומי פחות אך נפש כל אחד מאיתנו עברה שלבים אלו, ואלו הם ההכאות השורשיות בתחילת הקליטת של דברי התורה והשלב שיגיע לאחר מכן שהוא העמל בלימוד הגמרא מגיע על גבי ההשרשות שקדמו לכך.

בעזרת ה' בשלבים הבאים נראה ונתבונן איך השלבים הראשוניים הללו היו עומק תחילת ההשרשה שמשפיעה רבות לאין ערוך על כל צורת הלימוד שאנחנו לומדים אפי' בגיל הגדלות שנתרחק לכאורה הרבה מאוד מאותם שלבי לימוד ראשוניים. ■ המשך בשבוע הבא [מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך

פתיחה | א-ב בעיון

כל דבר בבריאה יש בו מצד הטוב שבו, יש דקדושה. ויש בו גילוי מצד הרע שבו, יש דקלקול. וכן הממוצע שהוא אין. וכן במהות אב ישנם ג' בחינות אלו.

יש דקדושה קב"ה, אבינו אב הרחמן. בתוה"ק, בנין אב. וכן היא חכמה, "אורייתא מחכמה נפקת", בחינת אברך, אב בחכמה. וכן בישראל, האבות הקדושים. ובמדרגת הזמן, אביב, אב - יב. אב לכל י"ב חודשים. ובמדרגת נפש, אבה, רצון. שהוא האב לכל התפשטות כוחות הנפש. ובמות מתהפך לאבל, אב-ל, כי נתבטל שורש האבה. והמוות נעשה ע"י אויב, אב-יו, שהוא מלאך המות. ועני החשוב כמת נקרא אביון, אב-יון. ואזי נעשה מן האדם אבד, אבדון, בחינת "צדיק אבד". אבד, אב-ד.

והתקשרות הנברא לבורא מתוך מדרגת האב שנברא, לאב שבבורא, ברא, אותיות אב-ר. והוא שורש עבודת אברהם אב-רהם. ומדרגה זו נקראת נבואה, אב-נוה. ובמדרגה זו בשלמות נאמר "זה קלי ואנוהו", וכל-שון חז"ל הראהו באצבע, אצבע, אב-עץ. שבמדרגה זו בקי"ס, היו כולם במדרגת נבואה, "ראתה שפחה על הים, מה שלא ראה יחזקל בן בוזי". והיפוך מדרגת נביא דקדושה שהוא התדבקות האב שנברא לאב שבבורא כביכול כנ"ל, ישנו אב דקלקול, יש דקלקול, והוא אוב, מעין נבואה של קלקול, אוב, אב-ו. וזהו בבחינת ארב, אב-ר. שאויב לאדם ועוקרו ממדרגת אב דקדושה, ולאוסרו באב דקלקול. וכאשר ח"ו מחור-בר לאב דקלקול, אזי צועק אבוי, אב-וי.

ועומק נפילת אב שנופל ממדרגת אדם למדרגת בהמה, שבבהמה יש יחס לאם בעיקר ולא לאב מעין עכו"ם שנאסרו בקורבת עריות מאם. ואזי נעשה מאב, אבוס, אב-וס. בבחינת "אני וחמורי נאכל מאיבוס אחד". וירידה זו נקראת אבלות, אבל, אב-ל. בבחינת נפשו עליו תאבל. וע"מ לעלות מנפילה זו, נצרך אבי-רות, אביר, אב-יר. תוקף וחוזק. וזהו בחינת בא. הפך אב מראשית לאחרית מא' עד ת', בא מאחרית לרא-שית, שב מתתא לעילא. והוא בחינת באר, בא-ר. ששואבים מים מתתא לעילא.

והנה תיקון המות שהוא נפילת האב כנ"ל נעשה ע"י המשכן כנודע. והוא נעשה ע"י בצלאל, אב-צלל. ועיי-קר המשכן - מקדש היה בחלקו של בנימין. לשון בן, אולם נאמר בו "בנימין זאב יטרוף". זאב, אב-ז, שמצ-רף אב ובן. והמשכן בחלקו של יוסף, בחינת "אבן יש-ראל", בחינת אבן, אב-ן, אב ובן, כמ"ש רבותינו, היפך

שאלה לכבוד הרב שליט"א, קראתי את ההסבר של הרב על ההבדל בין מוסר לחסידות ולא הבנתי את הכלל כי אני לא מבין את השפה של הקבלה. האם הרב יכול להסביר בלי להשתמש בלשון קבלה?

תשובה בס"ד תשובה זו נכתבת בקיצור מופלג.

מוסר

א. אמרו חז"ל אור שברא הקב"ה ביום ראשון וכו' עמדו וגנזו לצדיקים לעת"ל. ואמרו רבותינו שהיכן גנזו בתורה. נמצא שעיקר מדרגת שלמות האור גנזו ונעלם מן הבריאה. ולפיכך מה שנשאר אינו אלא חלקי הארה הנקראים ניצוצות בלשון רבותינו. וכן כלים של האורות שמעתה אין בהם אלא ניצוצות.

הכלים מצד מהותם בעולם דידן מעורבים טוב עם רע, ובפרט מעת אכילת אדה"ר מעץ הדעת טוב ורע.

ב. והנה איתא בגר"א על יסוד דברי הגמ' שבמקום שאיכא חמר יין, לא בעי אסותא, רפואה, וביאר שבמקום שיש תורה אין צורך במוסר. וטעם הדבר בעומקו מפני ששם גנזו האור. וכאשר מאיר אור זה בשלמות דוחה כל רע, דברי תורה אינם מקבלים טומאה. אולם במקום שאין אור תורה שלם, נצרך מוסר.

ג. ולפיכך עיקר המוסר הוא מלשון ליסר ולהסיר את הרע בעיקר ע"י מלחמה עם הרע, וזאת ע"י התדבקות בניצוצות המאירים. ולכך בכללות עיקר העבודה להסיר את המדות רעות שבאדם. וזאת מתוך התבוננות בעומק הרע והתכלית הדבק בו, שדרכו מביאתו לידי גיהנם. זו היתה צורת דרכו של ר' ישראל מסלנט. אולם נשתמש באור שבתורה כאור סגולי לעסוק בכל ענין בחלק התורה השייך לאותה מידה. צורת העבודה המעשית הן ע"י למידה פעמית רבות בשפתים דולקות של הענין מתוך התפעלות. וכן השתמשות רבה בכח המדמה, לדמות העונשים. והעומק ליסר הרע מתוך הרע עצמו. ומתוך כך עבודה מעשית נגד הרע.

ד. תלמידו **הסבא מקלם**, הרחיב את ההתבוננות במאמרי חז"ל רבים, חכמה ומוסר. ללמוד את עומק מהות המדות מתוך התבוננות רבה מתוך מאמרי חז"ל, מתוך התבוננות בעולם, ודרכי תהלוכותיו. העבודה המעשית, סדר, דיוק, מנוחת הנפש. ומתוך כך קבלות מעשיות.

ה. תלמידו ר' **ירוחם ממיר** הרחיב את ההתבוננות, דעת חכמה ומוסר. להתבונן בדרכי הנהגת הבורא בהיקף של כל הבריאה (דוגמא שורשית יסוד שיטתו של הרמח"ל בדעת תבונות). ובאופן זה להתבונן על כל דבר בהיקף הרחב שבו. ומתוך כך לקבל קבלות קטנות מעשיות.

ו. **הסבא מנוברדוק** העמיד את עיקר העבודה על התדבקות של בטחון, מדרגת אדה"ר קודם החטא. ולהפקיר עצמו מתוך עבודת בטחון זו. ככל צורת עבודתו באופן של הקצנה. ומתוך כך בזיון עצמו מופלג, דבקות חזקה באמת. בדרך זו יש התדבקות חזקה בניצוצות ויתר על כן באור, אולם זאת בעיקר לצורך הסרת הרע.

ז. **הסבא מסלבודקא** העמיד את שורש העבודה על גדלות האדם, צלם אלקים. ומתוך כך להרחיק את עצמו מן חלקי הרע, כי לא התיישב חלקי עם גדלות האדם. דרך זו קרובה לדבקות באור. אולם אף היא תכליתית להחיות רוח שפלים ונדכאים. ומשתמשים באור לצורך כך.

ח. המשגיח ר' **יחזקאל לוינשטיין** דבק בכללות בדרכו של ר' ישראל.

תרומה | א-ר

תכלת וארגמן. אר-גמן. ונודע שארגמן ר"ת אוריאל, רפאל, גבריאל, מי-כאל, נוריאל. ובכולם יש אותיות א-ר זולת מיכאל, והשורש במילת ברא-שית אר-בשית.

וזה לעומת זה עשה האלקים, טוב לעומת רע. ובחינת הרע, כאשר אלף מתהפך לעין נעשה מר-א, לר-ע. ובשורש זהו אר לשון ארה, קללה. ועיקר הקללה הוא מות, קללת אדה"ר, מות תמות. ועיקר מקום המיתה, "רג" ליה יורדת מות". ממקום מתנים ומטה, שע"ש כן נקראים מתנים. מת-נים, שינה, אחד מששים שבמות. ושם מקום החגור, אזור במותניו. אזור. אור-ז. אר-זו. או-זר.

וכאשר הקלקול עולה משליש תחתון לשליש אמצעי שבאדם, מקום גופו וידי, מתגלה בצורת איטר, שידו הימנית מתהפכת לשמאל (ובעומק זהו סוד התיקון החלפה), בחינת השיב ימינו אחור. וזהו איטר, אר-יט, יט גימ' טריא חוה כנודע. שימין אדה"ר מול שמאל של חוה, וע"כ בעומק מתהפך ימינו לשמאל. ויתר על כן מתגלה בלבו מידת האכזריות. אכזר, אר-זך. שרש קללה, ארה על זכותו. והוא מדרגת אפרוח אר-פוח, שאין בכוחו לעוף, לעלות למדרגת ראש.

וכאשר זהו בתיקון אזי זהו בחינת פני אריה לימין. אריה אר-יה. וכאשר הימין מתהפך לשמאל ששורשו מיכאל בימין, לשון מך-יאל. אזי נעשה מהיד אגרוף, אר-גוף. שתוקף הגוף מתגלה ביד כאגרוף המכה. ומכה זו נקראת מכת ארבה, אר-בה. ובה מתגלה הריבוי, כדלהלן.

וכאשר עולה למדרגת שליש עליון אזי נעשה מפנים אחר, אר-חו. שב-חינת פנים מאירות, מתהפך ונעשה מאיר אור, אש השורפת. ודבר הנשרף נעשה אפר, אר-פ. כי האור מצרף ומחבר, בחינת אור שברא הקב"ה ביום ראשון אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו, לעומתו אפר, פרור. ואזי מה שקודם היה בחינת ראש, אר-ש. הופך לארש. והוא בחינת אמרפל, אר-מפל. שאמר לאברהם פול לכבשן האש. ונפילת האור מן הראש מתגלה בצואר, אר-צו. אור-צר. בחינת אסור, אר-סו. כי מהות אסור ענינו בית האסורים, קשר, ובשורשו זהו צמצום ואסירת האור. אור-צר.

וכאשר מתגלה הטוב זהו בחינת אור, אורים. ארון שבו תורה אור. והת-פשטות האור הוא בבחינת אורך אור-ך. והוא מדרגת אברהם, אר-בהם. הנקרא איתן האזרחי, מי העיר ממזרח צדק. הארה בראשית, והארה באח-רית בחינת חודש אדר. אר-ד. קבלת התורה "הדר קבלוה". תורה אור. וזה נעשה ע"י אחשוורוש אר-חשוש. וע"י אסתר אר-סת. וע"י מרדכי בן יאיר. ושם מתהפך האחר אר-ח, כנ"ל להארה שגם האחר בחינת פנים, כולו פנים, תאיר פניו.

ובמתן תורה היה גילוי של יראה, ירא אר-י, אור של י' דברות וממנו היראה, למען תלמדו ליראה אותי כל הימים. וכשם שניתנה תורה ע"י משה כן היתה ראויה להינתן ע"י עזרא אלא שקדמו משה כמ"ש בפ"ב בסנהדרין. עזרא אר-עז. ובתורה אסתכל וברא עלמא. ברא, אר-ב. שהוא גילוי הארתו ית"ש.

שורשי התיבות המרכיבות מאמר זה: אביעזר, אביר, אבנר, אביתר, אברהם, אבר, אברך, אשר, אגרת, אדיר, אדר, אדרעי, אדרת, אהרן, אופיר, אוצר, אור, אוריאל, אוריה, אורך, אורים, אושר, אזור, אור, אחר, אחיעזר, אחריע, אחרי, אחר, אחרון, אחרית, אחשוורוש, אחשדרפני, אטר, איסר, איתמר, אכזר, אכר, אלעזר, אליצור, אמר, אמרפל, אסור, אסנפר, אסתר, אפר, אפרות, אפרת, ארב, ארבה, ארבע, ארגמן, ארון, ארוך, ארה, ארת, אריה, אריאל, ארם, ארמון, ארמי, ארנון, רפא, ארפכשד, ארץ, אררט, ארש, אשור, אשר, אשריו, אתר, אגרוף, צואר, ירא, בורא, ביאר, ישראל, בלשאצר, ברא, ראש, בריא, גבריאל, דראון, יאור, יאיר, יזרעאל, ארג, תפארת, פאר, נבוכדנאצר, נורא, קרא, עזרא, ראובן, ראה, ראם, רבוא, רעואל, רצוא, שאר, שדיאור. ■ [נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה]

בלביפדיה מחשבה המשך מעמוד ד'

האבלות שנפרד האב מן הבן. ואזי במקום האב היורד לתתא דקלקול, יורד במדרגת בנו לתתא, וזהו התי-קון. והוא בחינת בצלאל כנ"ל, אב-צלל. מלשון צללת במים אדירים, ירידה, ירידה בתיקון, אב-בן, כנ"ל.

ובחינת אב של העדר הוא אבק, אב-ק. כאבק פורח. ותיקונו בהיותו פורח ועולה לעילא, בחינת "ויאבק איש עמו", ודרשו חז"ל, שהעלו אבק עד כסא הכבוד. וזהו חזרת האב לשורשו בכסא הכבוד, דמות תם, יעקב חקוקה בכסא. הוא האב שנאמר בו "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", יעקב לא מת, ואזי נתקן האויב, האבל, כנ"ל. ואזי מתגלה בכל כאב, כ-אב, עומק "כאשר ייסר איש את בנו". ובכל ההתנגדות והמלח-מות מתגלה "אות הוא בצבא שלו". צבא, אב-צ. וכל ההתנגדויות חוזרות לשורשן. והוא שורש הארת משיח הבא ממואב, אב-מו. שבא בדרך עקלתון והת-נגדות ונגלה האב שלם.

שורשי א-ב: אבד, אבדון, אבה, אבוי, אבוס, אביאל, אביב, אביגל, אביה, אביהו, אביון, אבימאל, אבימ-לך, אבינדב, אבינועם, אבנר, אביסף, אביעד, אביעזר, אביר אבישג, אבישי, אבל, אביתר, אבן, אבנט, אבנר, אבעבעת, אבק, אבר, אברהם, אבשלום, אהב, אכליב, אהליבה, אוב, אויב, אזור, אחאב, אחיטוב, אחינדב, איבה, איוב, איזבל, אלגביש, אלישבע, אלישיב אצבע, ארב, ארבע, בא, באר, בארי, בלאדן, בלשצר, בצלאל, ברא, בתואל, זאב, כאב, לביא, מואב, נביא, נבוזרא-דן, נבוכדנאצר, צבא, יבוא, שבואל, שבנא, תבואה.

אב - דקלקול ותיקון

הנה שורש אב דקלקול מש"כ (בראשית ד, כ') "ותלד עדה את יבל, הוא היה אבי ישב אהל ומקנה, ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפס כנור ועוגב". ופרש"י "ומדרש אגדה, בונה בתים לע"ז, כמה דאת אמר, סמל הקנאה המקנה. וכן אחיו תופס כינור ועוגב לזמר ע"ז, עכ"ל.

כי יש אב בבחינת רצון (כתר) לשון אבה, ויש אב בבחינת חכמה, אברך, אב בחכמה, אבא - חכמה (ושו-רשו אור בחכמה הנכנס בכלי הכתר בדרשי מטי ולא מטי). ויבל ישב אהל, בחינת "בחכמה יבנה בית", אהל, אב בחכמה דקלקול. ויובל תופס כינור ועוגב, בחינת אב-רצון, כי השיר מגלה עומק תשוקת הרצון. ■ [נכתב

על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה]

העומר, מן השעורים.

פה בחינת משיח - לשון שיחת פה. כתיב (שמואל-א, כב, ט) "את בן ישי בא", ר"ת אביב. בניסן, אביב עתידין להגאל ע"י בן ישי ועוד אמרו בספר יצירה (פ"ה) שהחוש הפועל בחודש ניסן הוא שיחה, משיח, מסית.

עינים - שבירה כי השעורה אביב, לפי שהיתה גדולה נשתברה. בחינת שעורה מאכל בהמה, גימ' שם ב"ן, כנ"ל, שבו היה השבירה. ותכלית השבירה שיהא טו"ר, שורש לבחירה דידן. ושורשה בבחירתו שלו ית"ש שבחר בישראל, ויעקב בפרט, שכולו ללא פסולת, י"ב שב-טים אב-יב. בשונה מאברהם שיצא ישמעאל, ויצחק שיצא עשו. וזש"כ (ירמ"א, ב) "אשר בחר ה' בהם", ר"ת אביב. בחירה בישראל יעקב, אב-יב.

עתיק איתא בשכל טוב (בא, פ"ג סימן ד) - ואילולי העבורים, היו חדשי הקיץ באין בחורף, וחדשי החורף באין בקיץ, והפסח בא בסוף האסיף, וחג הסוכות בא באביב כל שנת י"ח. והתורה אמרה שמור את חדש האביב. והבן שעתיק מעתיק את מועדי השנה, בחינת עתיק - העתקה.

אריך אמרו בשכל טוב (בא, פ"ג סימן ד) ובעוד מקומות בחז"ל (ילק"ש בא רמז ר"כ ד"ה היום) - מגיד ששנה שיצאו מצרים לא היתה צריכה לעבר, לפי שהאביב בא בזמנו. והיינו שהעיבור להשוות שנת חמה ולבנה, דוכ' ונוק'. ובאריך דוכ' ונוק' מחוברים ההדדי, ולכך אין צורך בעיבור. משא"כ כאשר נצרך עיבור הוא מסוד הארת כתר שמיחד או"א וזו"ן כמ"ש להלן.

אבא זוה"ק בתיקונים (תיקון כ"א, ג"ט ע"א) - ובדא ישוון אבא ואמא ברא וברתא, הדא הוא דכתיב ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתם ובינתכם, ושמרתם ועשיתם דא ו"ה, כי היא חכמתכם ובינתכם, דא י"ה. ויחוד זה נעשה ע"י עיבור השנה. שמר את חדש האביב. ועוד כתב רש"י (וארא ט, לא ד"ה השעורה אביב) - עמידה באביב, לשון (שה"ש ו, יא) באבי הנחל, לשון אב - התחלה.

ועוד כתב רש"י (משפטים כ"ג, טו, ד"ה חדש) - אביב לשון אב, בכור וראשון לבשל פירות. והוא מנחת ביכורים, קרבן העומר מן השעורים. ועיין תורת המגיד (זכריה ד"ה ביום), לכך נקרא חודש האביב, שכל התחדשות יתנשאו לאב הראשון, וזהו עץ חיים. ועיין דגל מחנה אפרים (ויגש ד"ה עוד) אביב, אותיות בי אב.

אמא כשם שיש עיבור באמא, לזו"ן, ז"א ו"ק, ונוק' שביעית. כן יש עיבור לשנה ו' חדשים, וחודש נוסף שביעי. וחיבור חמה ולבנה, ז"א ונוק', הוא מכח הארת אמא, ששם במעיה מתחברין. כי יש חיבור של זו"ן מכח אבא, וכן מכח פב"פ. וכן מכח הלבשה, שנוק' מלבישה לז"א. וכן מכח היותם בתוך מעי אמא. והוא שורש העיבור. ועיין בגר"א (סידור קט"ו ע"א) י"ב בנוק' לאה (אחורי אמא) שמקבלת מי"ה הם ב"פ ו'. אבא ואמא מכתר עד ת"ת, חזה, ששם לאה. הם ו"ס.

ז"א י"ב גבולי אלכסון כמו שמבואר בספר יצירה (פ"ה). בחינת אב-ת"ת, יעקב, אב של י"ב שבטים, י"ב גבולי אלכסון, וכן משתלשל י"ב שביסוד, וכן י"ב שבנוק'.

נוק' אמרו במנחות (ע"א) - מנין לעומר שמתיר בהשה, מנ"ל, דכתיב אביב לאו מכלל דאיכא לאו אביב. והשרשה הוא קליטתו בנוק'. וכן אמרו בספרי (ראה פיסקא קכ"ז) - יכול אם היתה שנה חסרה י"ד,

כיוון שערכים אלו נמצאים בעריכתם הראשונית, לכך נשמח לקבל הארות, הערות, והוספות וכו'. ומטרת ערכים אלו לפתוח פתח, ויבואו החכמים ויוסיפו כהנה וכהנה.

אור א"ס ליקוטי מוהר"ן (תורה מ"ט) - ובשביל זה נקרא ניסן אביב, אלף עם בית, י' עם בית. וזה יחודא עילאה ויחודא תתאה. ונודע יחודא עילאה אין עוד מלבדו ממש, אור א"ס. ויחודא תתאה ביטול הנבראים לא"ס. יחודא עילאה שמע ישראל וגו'. יחודא תתאה, ברוך שם וגו'. כנודע במקומות רבים מאוד במאמרי האדמו"ר הזקן.

צמצום כתיב (איוב לו, ח) "אסורים בזקים ילכדון בחבלי - עני", ר"ת אביב. אסר, קשר, צמצם. וצמצום עליון באור א"ס. וצמצום שני לצורך הוצאת שם ב"ן ואח"כ מ"ה, נעשה פרסה המבדלת בין א"ק עד חזה - טבור, חציו ולמעלה, וחציו ולמטה. ולמטה בחינת ו"ק, י"ב גבולי אלכסון. אב - י"ב.

קו אב - יב שבטים, כדלהלן. והאחרון דן - "לישועתך קויתי ה'". לשון תקוה - קו. כמ"ש הרמח"ל בדרוש הקיוי. כי דן שהוא האחרון מתגלה בו התקוה.

עיגולים כתב בדגל מחנה אפרים (בא, ד"ה החודש) אביב, אב-י"ב, שהוא אב לכל השנים עשר חדשים וכו', והוא בחינת גלגל השנה. עיגול.

ישר זוה"ק (תצוה קפ"ו ע"א) - ירחא דלכון איהו בסדורא כסדר דאתון אביב, דאיהו אב"ג. אור ישר, שורשו ביושר. משא"כ אור חוזר שורשו בצמצום, שנסתלק האור בא"ס. וכן בעיגולים, תנועת מעגל שחוזר לשורשו, והוא בחינת תשר"ק, אור חוזר. ועיין גר"א (יהל אור ח"ב ל"ט ע"ג, בלקוטים), ועיין תורת המגיד (שמות בא, ד"ה החודש), וכן באר מים חיים (בא, י, א), ודגל מחנה אפרים (בא, ד"ה למה. בלק ד"ה יזל), וקדושת לוי (בא, ד"ה והנה. תזריע, ד"ה וזהו), מאור ושמש (דברים, ד"ה ויראה), בת עין (ויקהל, ד"ה ועל), פרי צדיק (בראשית, ד"ה ולהאריז"ל. שמות, ד"ה לסעודת פדיון הבן. דברים, ד"ה ואיתא, וד"ה ידוע), שם משמואל (משפטים, תרע"ה. מטות, תרע"ה. דברים תרע"ז), ליקוטי צמצום צדק (ערך אביב).

שערות כתיב (שמות ט, לא) "כי השערה אביב". וכמ"ש במנחות (ס"ח ע"ב), במנחת העומר הכתוב מדבר, מהיכן באה, מן השעורין וכו', נאמר אביב האמור במצרים, שעורין, אף אביב האמור לדורות שעורין. והוא מאכל בהמה.

בחינת בהמות בהררי אלף, בהמה שלמעלה מן האדם, כמ"ש בלקוטי תורה פעמים רבות. בחינת עלית שם ב"ן - גימ' בהמה למעלה מאדם גימ' מ"ה. ועליתו לשורשו בס"ג. והוא בחינת שער שנמצא למעלה מקומת אדם, למעלה מראשו. בחינת בהמה שלמעלה מן האדם.

אזן "היום אתם יוצאים בחדש האביב". ותכלית היציאה, "למען תספר באזני בנך וכן בנך" וגו'.

ועוד הארת שערות ראשונה, א'. שער - עשר, אלף עשירי כנודע. ואח"כ ב' אזנים, ב'. ויחדיו י"ב.

ועוד הארת אזן צורת ה'. ועם עצמות האוזן ו'. ב' אזנים עולה י"ב. ועיין בגר"א (אדר"א דברים, לה, ב) ל' הם י"ב כלל גדול בתורה וכו', כי השנים נעלמים.

חוטם קורבנות לריח ניחוח, בחוטם. ותחלת כל הקרבנות שעורה אביב,

או ט"ו יום אתה נותן לה י"ד או ט"ו יום, ת"ל חדש לא פחות ולא יותר. כלומר בחינת נוק' לבנה, חודש. ועיין ילק"ש (בא רמז פ"ט ד"ה ראשון) דילפינן מטומאה, שעיקרה בנוק'. י"ב אותיות במילוי אדנו"ת. וכן בחינת י"ב שבנוק', כנודע י"ב בקר. ועיין בגר"א (לקוט בסידור עמ' קי"ד ע"א) י"ב מתנות באשה. ועיין זוה"ק (השמטות בראשית א"ס ע"א) שמור, כללא דנוק' לא תעשה, את כללא דכלא חדש האביב, דהא ההוא שעתא שעור-רה אביב, ומקריבין מניה עשירית האיפה.

כתר זוה"ק (תיקונים תיקון כ"א נ"ט ע"א) - ובמה יהון שוין אבא ואמא ברא וברתא, בא' דהוא כתרא עלאה, דאמרה סיהרא עלה, אי אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד. ובזה ביאר שם את סוד חודש האביב, עיבור השנה.

חכמה רש"י (וארא ט, לא ד"ה השעורה אביב) - כבר ביכרה ועומדת בקשיה. בכור. ראשית, בחינת ראשית חכמה, כנודע.

בינה לב מבין. כתיב (יחזקאל יב, ה) "למען תפס את בני ישאל בלבם", ר"ת אביב. וכן (שם כז, כז) "ובכל קהלך - אשר בתוכך יפלו בלב ימים, ביום מפלתך", ר"ת אביב. בינה, הן-יב. ועיין מאור ושמש (וארא ד"ה והנה) אביב גבעל גימ' ק"כ, רומז לק"כ צירופי אלקים ששורשם בבינה.

דעת כתיב (דה"ב, ג, א) "ויחל שלמה לבנות - את בית ה' בירושלים", ר"ת אביב. ומקומו בחינת "בין כתפיו שכן", בחלקו של בנימין, י"ב-ימין, מקום גילוי דעת, כנודע. וכמ"ש מי שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו. דעה נתנה בין שתי אותיות, מקדש נתן בין שתי אותיות (ברכות ל"ג ע"א).

חסד כתיב (שמות יג, ב) - "היום אתם יוצאים בחדש האביב". חודש ניסן בחינת חסד דדוכ' כנודע.

ועוד איתא במדרש תנאים (דברים פ"א פ"ב) ר' בניה אומר, אלו זכו ישראל ליום אחד היו נכנסין לארץ, שנאמר היום אתם יוצאים בחדש האביב, והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני, מיד. בחינת חסד דחכמה דאריך הנקרא יומין דאזיל בכולהו, יום של אריך, יום ארוך, כמ"ש בעץ חיים שער הזיווגים.

ועוד איתא ברש"י (בא יג, ד, ד"ה בחדש) - ראו חסד שגמלכם שהוציא אתכם בחדש שהוא כשר לצאת, לא חמה ולא צנה, ולא גשמים. ועוד איתא בזוה"ק (תצוה קפ"ו ע"א) - אביב, א"ב כסדרן בחינת חסד. משא"כ תשרי, בבחינת תשרי"ק, דין.

גבורה כתיב (ויקרא ב, יד) - אביב קלוי באש - בחינת גבורה אש. וכמ"ש במנחות (ט"ו ע"ב) - אבוב של קליות היה שם, והיה מנוקב ככברה. כתיב (שמות א, יג) "את בני ישראל בפרך", ר"ת אביב. וכן כתיב (שופטים י, ח) "והוא לחץ - את בני ישראל בחזקה", ר"ת אביב. יד החזקה, גבורה. וכן כתיב (תהלים עג, כג) "עלה - אלקים בתרועה הוי"ה בקול - שופר", ר"ת אביב - אלקים בתרועה.

תפארת כתיב (דברים ראה טז, א) "שמר את חדש האביב". ודרשו חז"ל לשומרו שיהא אחדות בין חמה ללבנה, בין ת"ת למלכות. וכמ"ש בר"ה (כא ע"א), שמור אביב של תקופה שיהא בחודש ניסן. ומכח כך מעברין השנה, כמ"ש בסנהדרין (י"א ע"ב), ת"ר, על ג' דברים מעברין את השנה, על האביב. ואמרו במדרש תנאים (דברים פט"ז, א) שיהיו שני חמה. ת"ת. וכן אמרו במכילתא דרשב"י (פ"ג פ"ב) - היום אתם יוצאים בחודש

האביב, בחדש שהוא כשר, לא חם ולא צונן, קו אמצע. ועיין זוה"ק תי-קונים (כ"א, נ"ט ע"א) - להשוות שנת החמה עם שנת הלבנה, וליחדא לון במהלך האמצעי, דאיהו עמודא דאמציעתא. כתיב (שמות כג, ג) "אם בגפו יבא בגפו", ר"ת אביב. גפו, גופו, ת"ת.

נצח מדרש תנאים (דברים טז, א) - שב"ד מצוין לעבר את השנה כדי וכו', יבאו כל המועדות בזמנן. בחינת מועדים, רגלים, נו"ה. ובפרט מעברין עבור פסח - נצח.

ועוד אמרו (יחזקאל ג, טו) - תל אביב. תל - מקום גבוה, בחינת נצח, למע-לה, כנודע. כל מנצח עליון.

הוד יהודה, י-ה - הוד. והוא שורש ל"ב שבטים אב-יב, בסוד משיח בן דוד. וכולם מודים לו, הוד, הודיה.

יסוד איתא במכילתא דרשב"י (פ"ז פ"ב) - יכול יעבר תשרי, ת"ל שמור את חדש האביב, שמור את החודש הסמוך לאביב, ואיזה זה, אדר. שהוא בחינת יסוד דנוק' כנודע. כנגד יוסף שמזלו דגים, וידגו לרוב בקרב הארץ. וכן אביב אב-יב, כנ"ל. ויסוד ג"כ ראוי להיות אב י"ב, כמ"ש בסוטה שראוי היה יוסף להוליד י"ב שבטים. וחודש הי"ג, אדר, שקול כ"ב חודשים. ועיין בגר"א (ת"ז, תיקון ס"ט קכח ע"ב) ש"ב תחותמין עיקרן ביוסף.

ועוד איתא בפסיקתא זוטרא (שיה"ר פ"ו ס"א) - בכל שנה בחודש האביב הקב"ה מחזר בעולם לראות אם יש צדיק בעולם שיגאלו ישראל בזכותו.

כתיב (בראשית יז, כז) "אנשי ביתו יליד בית", ר"ת אביב. ועיין ליקוטי הגר"א (מכת"י עמ' קמ"ח) י"ב פעמים טוב, גימ' צדיק.

מלכות איתא במכילתא דרשב"י (פל"ד פ"ח) - יכול בזמן שיש אביב אתה עושה פסח, ואם לאו אין אתה עושה פסח, ת"ל את חג המצות תשמור, בין שיש לך אביב, בין שאין לך אביב. אם כן מה ת"ל לך חודש האביב, עשאו הכתוב סימן לו. בחינת סימן במלכות, מקום האבידה, והשכחה. והשורש בצמצום שנשאר רשימו, רושם, שומר בהיפוך אותיות. שמור את החדש האביב, והרשימו הוא מלכות.

כתיב (יהושע ד, ז) "ארון ברית ה' בעברו", ר"ת אביב. ארון בחינת מלכות. עת חיים שער מיעוט הירח פ"ב. וכן שער המצות תרומה. (ועיין בלקוטי תורה (תרומה) שהוא יסוד דאבא).

נפש: שמירה מן הפרוד - שמור את חדש האביב. פרוד בין חמה ולבנה, שמתפשט לפרוד בין י"ב שבטים, י"ב חושי הנפש.

רוח: י"ב חושי הנפש שיחה, הרהור וכו', כמ"ש בספר יצירה (פ"ה).

נשמה: כח עיבור בנפש, שכשנתחדש דבר לא להוציאו עד ז', ט', ירחי לידה. וכן יתר על כן י"ב ירחי לידה, כנודע. וכן המכות היו י"ב חדש קודם הגאולה.

חיה: יחודא תתאה - ביטול לאין סוף.

יחידה: יחודא עילאה - אין עוד מלבדו ממש. ■

[נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה]

המשך מעמוד ד'

אולם דבק מאוד באמונה חושית, והעמיד בברור את כל תכלית עבודתו לחיות באמונה חושית, שכל תכלית סילוק הרע, חיים באמונה חושית, ומתוך אמונה חושית זו, נסתלק לבית עולמו. **ט. הרב דסלר**, בעל מכתב מאליו, הרכיב ואיחד את המוסר עם החסידות בשילוב עדין של הכנסת אור החסידות לתוך המוסר.

חסידות

א. יסוד החסידות בנוי על אור שגנזו הקב"ה ללעת"ל. ויתר על כן אור דלעת"ל ממש. תכלית הארה זו: חושית לדבוק בה בעצם. יתר על כן להעלות את הניצוצות, חלקי הארה כנ"ל לשורשם באור. חלקי עבודה זו תפסה מקום רחב בחסידות "בירור הניצוצות", והוא בירור המדות, אהבה נפולה, יראה נפולה וכו', להעלות את חלקי הטוב שבו, שהם אלו הניצוצות שבו.

ויתר על כן, תיקון הכלים בעיקר מתוך היסוד שמעט מן האור דוחה הרבה מן החשך. ומתוך כך עבודה מעשית עם הרע. כחלק ממהלך זה תופסת אהבת ישראל מקום רחב, ישראל אע"פ שחטא ישראל הוא, לבל ידח ממנו נדח. והוא מתוך האור העליון שיורד ומאיר אפילו בפחות שבפחותים.

ב. על מנת להשתמש באור זה מלבד התדבקות לשורש הנשמה השייכת בשורש למדרגה זו, והיא עבודת התדבקות בצדיק. עסקה החסידות בתורת הסוד, רזין, כנגד חיה. ורזין דרזין כנגד יחידה. ומתוך כך מאיר אור ה"אחד". הארה זו קושרת את העוסק בה לא"ס, ומאירה אחדות כל ישראל, אהבת ישראל. ואחדות כל הנבראים כולם דומים צומח, חי, מדבר, ישראל.

ג. הבעש"ט הק' עיקר עבודתו בשורש נחלקה לשני חלקים. א. כנגד יחידה, אמונה, פשיטות, פשיטות בעצם. ועי"כ התדבקות והתכללות בא"ס. ב. כנגד חיה, יחודים. ועי"כ ב' חלקים אלו מתוך אהבת ישראל המשיך גילוי אלוקות בעולם ושפע הנוול מכחו לעמו ישראל.

רבו אחיה השילוני "בעל ח"י", חיה יחידה, כנודע. ולכך עיקר דרכו היתה יותר העצמת הנשמה מהחלשת הגוף, כסגיונים.

ד. דרכו, דרך תלמידיו: נודע שבקש ס' תלמידים בבחינת הנהגה מטתו שלשמה, ששים גבורים סביב לה וגו'. אולם מי שמילא מקומו ממש הוא המגיד ממעזריטש. עבודתו "והחכמה מאין תמצא". חכמה המגלה אלוקות.

תלמידיו ותלמידי תלמידיו עד דור זה רבים הם מאוד ונצרך מערכת ספרים שלמה ע"מ לפרט כל דבר בפרטותו, אולם נעמיד קווים כללים ממש.

ה. כל אחד מפלגי החסידות לקחה מדה אחת ודרכה גילתה את האלוקות בעולם. מדה לא רק כתיקונה מן הרע, אלא גילוי אלוקות, שהרי הן מידותיו של הקב"ה. ומתוך כך לגלות את ניצוצות המדה שנפלו ולהעלותם. וכן לתקן הכלי של מדה זו, כנ"ל.

למעשה: הלומד כל ספר מספרי החסידות יש לו לברר מתוך

הספר, ומתוך תולדות מחבר הספר, מהי המדה השורשית שדרכה מגלה את כל תורתו ועבודתו (ובכללות זה נאמר בכל ספר). ולפ"ז להבין את כל מהלך תורתו, ואת דרכי עבודתו, ועי"כ לידע כמה ואיך להשתמש עם כך בדרכי עבודתו הפרטית. והדברים עמוקים ודקים, כי יש להבין באיזה עולם, איזה קו, ואיזה מידה, ומה ההתפרטות שלהם.

ו. דוגמאות כלליות לדבר:

נועם אלימלך - מדת יסוד - צדיק. התקשרות לשורש ומתוך כח הטבה לישראל.

סלאנים - אמונה - עיין היטב ספר תורת אבות. מרבותיהם שהיו שורש לבית סלונים ואילך. ומשם נמשך אור קדושת יסוד, וקדושת שבת.

ברסלב - פשיטות, אמונה פשוטה, ועי"כ חכמה מאין תמצא, אמונה פשוטה בקב"ה, ואמונה פשוטה בצדיק, ולכך השורש שמירת מדת צדיק - יסוד.

חב"ד - התבוננות בין כל שני דברים, ערכם זה לזה. והשורש בורא ונבראים, ומתוך כך התקשרות לא"ס.

שפת אמת - נקודת ציון. נקודת השורש שבכל דבר שהיא המחיה אותו.

ר' פנחס מקוריץ - מבט מקיף (חיה) ולראות בכל פנימי היכן שורשו במקיף. ולפ"ז מבט חדש של מקיף בכל דבר.

מתוך כך הקפיד על מדת האמת, ראש תוך וסוף, והבין כי המקיף רואה את כל ההיקף, וזהו אמת.

קדושת לוי - אהבה, כנודע. זו צורת עבודתו אהבה למעלה מגבול הכלי. ותולדתו אהבת ישראל, ולימוד זכות עליהם.

קאמרנא - אמונה פשוטה ומשים עצמו כאין. אור אמונה, כלי אין. ועי"כ התקשרות לאור אלקי ותענוג.

ר' ברוך ממזבועז' - גבורה. משם נתשלשל אור הגוזמא. כי גבורה תחתונה צמצום, מיעוט שפעי גבורה עליונה, אור למעלה מן הכלי.

ר' ישראל מרוזין - דבקות למעלה מן העולם, כמלך שמעל העם. ומתוך כך שפע הניתן כמלך הזן את עצמו, ומבט עליון על תחתון, ולכך רואה תמונה בבהירות כמשל גן המבוכה והעומד על גביו. ולא שעבר את גן המבוכה, אלא נולד למעלה במגדל.

החזה מלובלין - "חוזה", כנודע שאטם עיניו ז' שנים. ראית הפרטים מן השורש.

אוהב ישראל - כמ"ש בהקדמה, וקראתיו אוהב ישראל, יען כי הוה מרגלי בפומי דרב, אשר רק במדה זו יוכל להתפארה אפילו לפני ב"ד של מעלה, אשר אהבת ישראל תקועה בלבו. ועיין במימרא הראשונה שבספר שכתב, ועיקר תענוג האדם הוא כשיוכל להשפיע לזולתו לשאר בני"א ויוכלו ליהנות ממנו. והכל בתר

רישא גריר. ■

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת: rav@bilvavi.net

להצטרפות לרשימת העלון מדי שבוע ע"י אימייל subscribe@bilvavi.net

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718.395.2440

לעורך ולכל ענייני העלון: parsha@bilvavi.net | לקחת חסות עבור עלון שבועי: sponsor@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | מייל: avi@moshebooks.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829